T085 TKL 3 (33) Luận Đại Trí Độ-Phẩm 61-Trong Mộng Không Chứng tt

Tạng Luận (Linh Sơn Pháp Bảo)

SOÁ 1509 - LUAÄN ÑAÏI TRÍ ÑOÄ, Quyeån 77 337

LUAÄN ÑAÏI TRÍ ÑOÄ QUYEÅN 77

GIAÛI THÍCH PHAÅM SAÙU MÖÔI MOÁT (Tieáp): TRONG MOÄNG KHOÂNG CHÖÙNG

KINH: Baáy giôø Tu-boà-ñeà baïch Phaät raèng: Baïch ñöùc Theá Toân! Theá naøo laø töôùng Baùt-nhaõ Ba-la-maät? Phaät baûo Tu-boà-ñeà: Nhö töôùng hö khoâng laø töôùng Baùt-nhaõ Ba-la- maät. Naøy Tu-boà-ñeà! Baùt-nhaõ Ba-la-maät khoâng coù töôùng gì. Tu-boà-ñeà baïch Phaät: Baïch ñöùc Theá Toân! Coù phaûi coù nhaân duyeân maø nhö töôùng Baùt-nhaõ Ba-la-maät, töôùng caùc phaùp cuõng nhö vaäy chaêng? Phaät baûo Tu-boà-ñeà: Ñuùng vaäy! Ñuùng vaäy! Nhö töôùng Baùt-nhaõ Ba-la-maät, töôùng caùc phaùp cuõng nhö vaäy. Vì sao? Vì töôùng caùc phaùp laø töôùng lìa, laø töôùng khoâng, vì nhaân duyeân aáy, nhö töôùng Baùt-nhaõ Ba-la- maät, töôùng caùc phaùp cuõng nhö vaäy, ñoù laø töôùng lìa, töôùng khoâng. Tu-boà-ñeà baïch Phaät raèng: Baïch ñöùc Theá Toân! Neáu heát thaûy phaùp heát thaûy phaùp lìa, heát thaûy phaùp heát thaûy phaùp khoâng, laøm sao bieát chuùng sanh hoaëc nhô, hoaëc saïch? Baïch ñöùc Theá Toân! Phaùp töôùng lìa khoâng nhô, khoâng saïch; phaùp töôùng khoâng, khoâng nhô khoâng saïch; phaùp töôùng lìa, töôùng khoâng, khoâng theå chöùng ñöôïc Voâ thöôïng Chaùnh ñaúng Chaùnh giaùc, töôùng lìa töôùng khoâng khoâng coù phaùp coù theå thuû ñaéc. Baïch ñöùc Theá Toân! Trong töôùng lìa, töôùng khoâng khoâng coù Boà-taùt chöùng ñöôïc Voâ thöôïng Chaùnh ñaúng Chaùnh giaùc. Baïch ñöùc Theá Toân! Toâi laøm sao hieåu ñöôïc nghóa Phaät noùi. Phaät baûo Tu-boà-ñeà: YÙ oâng nghó sao, chuùng sanh töø laâu xa haønh theo taâm chaáp ngaõ, ngaõ sôû chaêng? - Ñuùng vaäy! Baïch Theá Toân. Chuùng sanh töø laâu xa haønh theo taâm chaáp ngaõ, ngaõ sôû. - YÙ oâng nghó sao, töôùng taâm chaáp ngaõ, ngaõ sôû aáy laø xa lìa, laø “khoâng”

SOÁ 1509 - LUAÄN ÑAÏI TRÍ ÑOÄ, Quyeån 77 338

chaêng? Tu-boà-ñeà thöa: Töôùng taâm chaáp ngaõ, ngaõ sôû aáy, laø xa lìa, laø khoâng. - YÙ oâng nghó sao, do taâm chaáp ngaõ, ngaõ sôû maø chuùng sanh qua laïi

trong ñöôøng sanh töû chaêng? - Ñuùng vaäy! Baïch Theá Toân. Do taâm chaáp ngaõ, ngaõ sôû maø chuùng sanh qua laïi trong ñöôøng sanh töû. - Ñuùng nhö vaäy, Tu-boà-ñeà! Vì chuùng sanh qua laïi trong ñöôøng sanh töû neân bieát coù caáu ueá phieàn naõo. Neáu chuùng sanh khoâng coù taâm chaáp ngaõ, ngaõ sôû, khoâng coù taâm nhieãm tröôùc thì chuùng sanh aáy khoâng coøn qua laïi trong ñöôøng sanh töû; neáu khoâng qua laïi trong ñöôøng sanh töû, thì bieát khoâng coù caáu ueá phieàn naõo. Nhö vaäy, chuùng sanh coù ñöôïc thanh tònh. Tu-boà-ñeà baïch Phaät raèng: Baïch ñöùc Theá Toân! Neáu Boà-taùt taäp haønh nhö vaäy laø khoâng taäp haønh theo saéc, thoï, töôûng, haønh, thöùc; laø khoâng taäp haønh theo boán nieäm xöù cho ñeán taùm thaùnh ñaïo phaàn; laø khoâng taäp haønh noäi khoâng cho ñeán voâ phaùp höõu phaùp khoâng; laø khoâng taäp haønh möôøi trí löïc cho ñeán trí Nhaát thieát chuûng cuûa Phaät. Vì sao? Vì phaùp aáy khoâng theå coù ñöôïc, cuõng khoâng coù choã taäp haønh, cuõng khoâng coù phaùp taäp haønh. Boà-taùt taäp haønh nhö vaäy, heát thaûy theá gian ngöôøi, trôøi, A-tu-la khoâng theå haøng phuïc ñöôïc. Boà-taùt aáy, heát thaûy Thanh vaên, Bích-chi Phaät khoâng theå saùnh kòp. Vì sao? Vì nôi truù xöù khoâng theå saùnh kòp, ñoù laø Boà-taùt vò. Baïch Theá Toân! Boà-taùt aáy taäp haønh taâm töông öùng vôùi Nhaát thieát trí neân khoâng coù ai coù theå saùnh kòp. Tu-boà-ñeà! Boà-taùt taäp haønh nhö vaäy mau gaàn Nhaát thieát trí. Naøy Tu-boà-ñeà! YÙ oâng nghó sao, neáu chuùng sanh trong coõi Dieâm- phuø-ñeà ñeàu ñöôïc laøm thaân ngöôøi, ñöôïc laøm thaân ngöôøi roài, ñeàu ñöôïc Voâ thöôïng Chaùnh ñaúng Chaùnh giaùc; neáu coù keû thieän nam, ngöôøi thieän nöõ suoát ñôøi cuùng döôøng, toân troïng, taùn thaùn caùc chuùng sanh aáy, roài ñem thieän caên aáy hoài höôùng ñeán Voâ thöôïng Chaùnh ñaúng Chaùnh giaùc, thì thieän nam, thieän nöõ aáy do nhaân duyeân ñoù ñöôïc phöôùc nhieàu chaêng? Tu-boà-ñeà thöa: Raát nhieàu, baïch Theá Toân! Phaät daïy: Chaúng baèng keû thieän nam, ngöôøi thieän nöõ ôû giöõa ñaïi chuùng dieãn noùi, chæ baøy, phaân bieät, khai trieån Baùt-nhaõ Ba-la-maät vaø nhôù nghó ñuùng ñaén, thöïc haønh öùng hôïp Baùt-nhaõ Ba-la-maät, phöôùc ñoù raát nhieàu. Cho ñeán ñoái vôùi chuùng sanh trong ba ngaøn ñaïi thieân theá giôùi cuõng nhö vaäy. Tu-boà-ñeà! YÙ oâng nghó sao, chuùng sanh ôû trong coõi Dieâm-phuø-ñeà cuøng moät luùc ñeàu ñöôïc laøm thaân ngöôøi, ñöôïc laøm thaân ngöôøi roài, neáu coù

keû thieän nam, ngöôøi thieän nöõ daïy hoï tu möôøi thieän ñaïo, boán thieàn, boán taâm voâ löôïng, boán ñònh voâ saéc, daïy hoï khieán ñöôïc ñaïo Tu-ñaø-hoaøn cho ñeán A-la-haùn, Bích-chi Phaät, daïy hoï khieán ñöôïc ñaïo Voâ thöôïng Chaùnh ñaúng Chaùnh giaùc roài ñem thieän caên aáy hoài höôùng ñeán Voâ thöôïng Chaùnh ñaúng Chaùnh giaùc thì naøy Tu-boà-ñeà! YÙ oâng nghó sao, keû thieän nam, ngöôøi thieän nöõ aáy ñöôïc phöôùc nhieàu chaêng? Tu-boà-ñeà thöa: Raát nhieàu, baïch ñöùc Theá Toân! Phaät daïy: Chaúng baèng keû thieän nam, ngöôøi thieän nöõ ñem Baùt-nhaõ Ba-la-maät thaäm thaâm, vì chuùng sanh thuyeát giaûng, chæ baøy, phaân bieät, soi saùng, khai trieån vaø chaúng lìa Nhaát thieát trí, ñöôïc phöôùc raát nhieàu. Cho ñeán ñoái vôùi chuùng sanh trong ba ngaøn ñaïi thieân theá giôùi cuõng laïi nhö vaäy.

Boà-taùt aáy, khoâng xa lìa taâm töông öng vôùi Nhaát thieát trí, thì ñaït ñeán bôø meù heát thaûy phöôùc ñieàn. Vì sao? Vì tröø Phaät ra khoâng coù phaùp naøo khaùc saùnh baèng theá löïc cuûa Boà-taùt. Vì sao? Vì Boà-taùt khi tu Baùt-nhaõ, ñoái vôùi heát thaûy chuùng sanh khôûi taâm ñaïi töø, thaáy chuùng sanh ñi ñeán choã cheát maø khôûi taâm ñaïi bi; khi tu ñaïo vui veû sanh taâm ñaïi hyû, khoâng coù yù töôûng phaân bieät, lieàn ñöôïc ñaïi xaû. Tu-boà-ñeà! AÁy laø ñaïi trí saùng suoát cuûa Boà-taùt. Ñaïi trí saùng suoát laø saùu Ba-la-maät. Naøy Tu-boà-ñeà! Caùc thieän nam töû aáy, tuy chöa laøm Phaät maø coù theå vì chuùng sanh laøm ruoäng phöôùc lôùn, ñoái vôùi Voâ thöôïng Chaùnh ñaúng Chaùnh giaùc cuõng khoâng thoaùi chuyeån. Ñöôïc thoï nhaän söï cuùng döôøng, y phuïc, aên uoáng, ñoà naèm, giöôøng chieáu, thuoác chöõa beänh vaø caùc thöù caàn ñeå nuoâi soáng, taäp haønh töông öng vôùi Baùt-nhaõ Ba-la-maät, nhôù nghó tôùi aân thí chuû, coù theå baùo ñaùp, choùng gaàn Nhaát thieát trí. Vì theá, neân neáu Boà-taùt muoán khoâng hö phí cuûa thí chuû trong quoác ñoä, muoán chæ baøy con ñöôøng ba thöøa cho chuùng sanh, muoán vì chuùng sanh laøm aùnh saùng lôùn, muoán vôùt chuùng sanh ra khoûi lao nguïc ba coõi, muoán cho chuùng sanh con maét saùng, thì neân thöôøng taäp haønh Baùt-nhaõ Ba-la-maät. Khi taäp haønh Baùt-nhaõ Ba-la-maät neáu muoán giaûng noùi, thì chæ giaûng noùi Baùt-nhaõ Ba-la-maät; giaûng noùi Baùt- nhaõ Ba-la-maät roài thöôøng nhôù nghó Baùt-nhaõ Ba-la-maät; thöôøng nhôù nghó Baùt-nhaõ Ba-la-maät roài, thöôøng thöïc haønh Baùt-nhaõ Ba-la-maät khoâng ñeå cho yù nieäm khaùc khôûi leân, ngaøy ñeâm sieâng taäp haønh nieäm töông öng vôùi Baùt-nhaõ Ba-la-maät, khoâng ngöøng, khoâng nghæ. Thí nhö keû só phu, chöa töøng ñöôïc ngoïc ma-ni, luùc sau môùi ñöôïc, ñöôïc roài raát vui möøng nhaûy nhoùt, sau ñoù laïi maát ñi, lieàn raát öu saàu thöông nhôù nghó ngoïc ma-ni aáy, nghó raèng: “Ta vì sao boãng choác maát cuûa baùu lôùn aáy.” Naøy Tu-boà-ñeà! Boà-taùt cuõng nhö vaäy, thöôøng nhôù nghó Baùt-nhaõ Ba-la-maät, taâm khoâng lìa Nhaát thieát trí.

SOÁ 1509 - LUAÄN ÑAÏI TRÍ ÑOÄ, Quyeån 77 340

Tu-boà-ñeà baïch Phaät raèng: Baïch ñöùc Theá Toân! Taùnh cuûa heát thaûy yù nieäm töï “xa lìa”, taùnh cuûa heát thaûy yù nieäm töï “khoâng”, laøm sao Boà-taùt taäp haønh Baùt-nhaõ Ba-la-maät, khoâng lìa yù nieäm töông öng vôùi Nhaát thieát trí? Trong phaùp “xa lìa” vaø “khoâng” aáy, khoâng coù Boà-taùt, khoâng coù yù nieäm, khoâng coù töông öng Nhaát thieát trí? Phaät baûo Tu-boà-ñeà: Neáu Boà-taùt bieát taùnh cuûa heát thaûy phaùp töï xa lìa, taùnh cuûa heát thaûy phaùp töï khoâng, chaúng phaûi Thanh vaên, Bích-chi Phaät laøm, cuõng chaúng phaûi Phaät laøm. Bieát töôùng caùc phaùp laø thöôøng truù, phaùp truï, phaùp vò, nhö nhö thaät teá, aáy goïi laø Boà-taùt taäp haønh Baùt-nhaõ Ba- la-maät, khoâng xa lìa taâm nieäm töông öng vôùi Nhaát thieát trí. Vì sao? Vì taùnh Baùt-nhaõ Ba-la-maät töï xa lìa, töï khoâng, khoâng theâm, khoâng bôùt. Tu-boà-ñeà baïch Phaät raèng: Baïch ñöùc Theá Toân! Neáu taùnh Baùt-nhaõ Ba-la-maät töï xa lìa, töï khoâng, thì laøm sao Boà-taùt cuøng vôùi Baùt-nhaõ Ba- la-maät ñöôïc Voâ thöôïng Chaùnh Chaùnh ñaúng Chaùnh giaùc? Phaät baûo Tu-boà-ñeà: Boà-taùt vôùi Baùt-nhaõ Ba-la-maät khoâng theâm, khoâng bôùt. Vì sao? Vì nhö nhö, phaùp tính, thaät teá khoâng theâm, khoâng bôùt. Vì sao? Vì

Baùt-nhaõ Ba-la-maät chaúng phaûi moät, chaúng phaûi khaùc. Neáu Boà-taùt nghe noùi töôùng Baùt-nhaõ Ba-la-maät nhö vaäy maø taâm khoâng kinh, khoâng thoái maát, khoâng sôï, khoâng haõi, khoâng nghi, thì neân bieát Boà-taùt aáy taäp haønh Baùt-nhaõ Ba-la-maät, neân bieát Boà-taùt aáy chaéc chaén truù trong ñòa vò chaúng thoaùi chuyeån. Tu-boà-ñeà baïch Phaät raèng: Baïch ñöùc Theá Toân! Baùt-nhaõ Ba-la-maät khoâng, khoâng coù gì cuûa chính noù, töôùng khoâng kieân coá aáy laø taäp haønh Baùt-nhaõ Ba-la-maät chaêng? - Khoâng phaûi, Tu-boà-ñeà! Baïch ñöùc Theá Toân! Lìa "khoâng" laïi coù phaùp taäp haønh Baùt-nhaõ Ba- la-maät chaêng? - Khoâng phaûi, Tu-boà-ñeà! Baïch ñöùc Theá Toân! Baùt-nhaõ Ba-la-maät taäp haønh Baùt-nhaõ Ba-la-maät chaêng? - Khoâng phaûi, Tu-boà-ñeà! Baïch ñöùc Theá Toân! Lìa Baùt-nhaõ Ba-la-maät taäp haønh Baùt-nhaõ Ba- la-maät chaêng? - Khoâng phaûi, Tu-boà-ñeà! Baïch ñöùc Theá Toân! Saéc taäp haønh Baùt-nhaõ Ba-la-maät chaêng? - Khoâng phaûi, Tu-boà-ñeà! Baïch ñöùc Theá Toân! Thoï, töôûng, haønh, thöùc, taäp haønh Baùt-nhaõ Ba- la-maät chaêng?

SOÁ 1509 - LUAÄN ÑAÏI TRÍ ÑOÄ, Quyeån 77 341

- Khoâng phaûi, Tu-boà-ñeà! Baïch ñöùc Theá Toân! Saùu Ba-la-maät taäp haønh Baùt-nhaõ Ba-la-maät chaêng? - Khoâng phaûi, Tu-boà-ñeà! Baïch ñöùc Theá Toân! Boán nieäm xöù cho ñeán möôøi taùm phaùp khoâng chung taäp haønh Baùt-nhaõ Ba-la-maät chaêng? - Khoâng phaûi, Tu-boà-ñeà! Baïch ñöùc Theá Toân! Töôùng saéc khoâng, hö doái khoâng thaät, khoâng coù gì cuûa chính noù, töôùng khoâng kieân coá, töôùng saéc nhö nhö, phaùp taùnh, phaùp vò, thaät teá taäp haønh Baùt-nhaõ Ba-la-maät chaêng? - Khoâng phaûi, Tu-boà-ñeà! Baïch ñöùc Theá Toân! Töôùng thoï, töôûng, haønh, thöùc cho ñeán möôøi taùm phaùp khoâng chung khoâng, hö doái khoâng thaät, khoâng coù gì cuûa chính noù, töôùng khoâng kieân coá, nhö nhö, phaùp taùnh, phaùp truï, phaùp vò, thaät teá taäp haønh Baùt-nhaõ Ba-la-maät chaêng? - Khoâng phaûi, Tu-boà-ñeà! Baïch ñöùc Theá Toân! Neáu caùc phaùp aáy ñeàu khoâng taäp haønh Baùt-nhaõ Ba-la-maät thì laøm sao taäp haønh, goïi laø Boà-taùt taäp haønh Baùt-nhaõ Ba-la- maät? Phaät baûo Tu-boà-ñeà: YÙ oâng nghó sao, oâng thaáy rieâng coù phaùp taäp haønh Baùt-nhaõ Ba-la-maät chaêng? - Thöa khoâng, baïch ñöùc Theá Toân! Naøy Tu-boà-ñeà! OÂng thaáy choã khaû haønh Baùt-nhaõ Ba-la-maät cuûa Boà- taùt chaêng? - Thöa khoâng, baïch ñöùc Theá Toân! Naøy Tu-boà-ñeà! Phaùp maø oâng khoâng thaáy, phaùp aáy coù theå coù ñöôïc chaêng? - Thöa khoâng, baïch ñöùc Theá Toân! Naøy Tu-boà-ñeà! Neáu phaùp khoâng theå coù ñöôïc, phaùp aáy seõ sinh ra chaêng? - Thöa khoâng, baïch ñöùc Theá Toân! Naøy Tu-boà-ñeà! aáy goïi laø Boà-taùt ñöôïc Voâ sanh phaùp nhaãn, Boà-taùt thaønh töïu nhaãn aáy, thì ñöôïc thoï kyù Voâ thöôïng Chaùnh ñaúng Chaùnh giaùc. Tu-boà-ñeà! AÁy goïi laø trí khoâng ngaïi, khoâng sôï cuûa chö Phaät. Boà-taùt taäp haønh phaùp aáy moät caùch sieâng naêng, tinh taán, neáu khoâng ñöôïc trí lôùn, trí Nhöùt thieát chuûng töùc laø trí Voâ thöôïng Chaùnh ñaúng Chaùnh giaùc, thì khoâng coù leõ aáy. Vì sao? Vì Boà-taùt aáy töø khi ñöôïc Voâ sanh phaùp nhaãn cho ñeán Voâ thöôïng Chaùnh ñaúng Chaùnh giaùc, khoâng giaûm, khoâng thoái.

Tu-boà-ñeà baïch Phaät raèng: Töôùng caùc phaùp laø voâ sinh, ôû trong ñoù ñöôïc thoï kyù Voâ thöôïng Chaùnh ñaúng Chaùnh giaùc chaêng? - Khoâng phaûi, Tu-boà-ñeà! Baïch ñöùc Theá Toân! Töôùng caùc phaùp sinh, ôû trong ñoù ñöôïc thoï kyù Voâ thöôïng Chaùnh ñaúng Chaùnh giaùc chaêng? - Khoâng phaûi, Tu-boà-ñeà! Baïch Theá Toân! Töôùng caùc phaùp chaúng phaûi sinh, chaúng phaûi khoâng sinh ôû trong ñoù ñöôïc thoï kyù Voâ thöôïng Chaùnh ñaúng Chaùnh giaùc chaêng? - Khoâng phaûi, Tu-boà-ñeà! Baïch Theá Toân! Vaäy caùc Boà-taùt laøm sao bieát caùc phaùp maø ñöôïc thoï kyù Voâ thöôïng Chaùnh ñaúng Chaùnh giaùc? Phaät baûo Tu-boà-ñeà: OÂng thaáy coù phaùp ñöôïc thoï kyù Voâ thöôïng Chaùnh ñaúng Chaùnh giaùc chaêng? - Thöa khoâng, baïch Theá Toân! Con khoâng thaáy coù phaùp ñöôïc thoï kyù Voâ thöôïng Chaùnh ñaúng Chaùnh giaùc, cuõng khoâng thaáy phaùp coù ngöôøi ñöôïc vaø choã ñöôïc. Phaät daïy: Ñuùng vaäy! Ñuùng vaäy. Neáu Boà-taùt khi ñoái vôùi heát thaûy phaùp khoâng coù sôû ñaéc gì, thì khoâng neân nghó raèng ta seõ ñöôïc Voâ thöôïng Chaùnh ñaúng Chaùnh giaùc, hoaëc duøng vieäc aáy ñöôïc Voâ thöôïng Chaùnh ñaúng Chaùnh giaùc, aáy goïi laø choã Voâ thöôïng Chaùnh ñaúng Chaùnh giaùc. Vì sao? Vì caùc Boà-taùt taäp haønh Baùt-nhaõ Ba-la-maät khoâng coù caùc öùc töôûng phaân bieät. Vì sao? Vì trong Baùt-nhaõ Ba-la-maät khoâng coù caùc öùc töôûng phaân bieät. LUAÄN: Hoûi: Treân ñaõ noùi moãi moãi töôùng Baùt-nhaõ, sao nay coøn hoûi laïi? Ñaùp: Baùt-nhaõ Ba-la-maät vi dieäu ñeä nhaát, nghe khoâng chaùn, khoâng coù khi naøo ñuû, khoâng coù töôùng nhaát ñònh neân khoâng neân naïn hoûi. Nhö ñaïi Boà-taùt ôû ngoâi thaäp truï ñoái vôùi Baùt-nhaõ Ba-la-maät coøn chöa ñaày ñuû, huoáng gì Tu-boà-ñeà laø haïng ngöôøi Tieåu thöøa! Laïi nöõa, nghe treân kia moãi moãi khen ngôïi Baùt-nhaõ laø cha, laø meï v.v... theá neân hoûi laïi. Phaät nhaân Tu-boà-ñeà hoûi, neân vì caùc chuùng sanh khaùc noùi roäng töôùng Baùt-nhaõ Ba-la-maät. Tu-boà-ñeà goïi töôùng hö khoâng laø töôùng Baùt-nhaõ Ba-la-maät. Nhö töôùng hö khoâng khoâng coù saéc, khoâng coù töôùng phi saéc; Baùt-nhaõ Ba-la-maät cuõng nhö vaäy, khoâng coù töôùng gì cuûa chính noù. Tu-boà-ñeà laïi hoûi: Vaû chaêng coù nhaân duyeân maø töôùng caùc phaùp nhö töôùng Baùt-nhaõ chaêng? Phaät ñaùp: Coù, vì heát thaûy phaùp roát raùo khoâng, roát raùo lìa töôùng, neân noùi nhö töôùng Baùt-nhaõ Ba-la-maät, heát thaûy phaùp cuõng vaäy. Tu-boà-ñeà gaïn hoûi: Neáu heát thaûy lìa töôùng, khoâng töôùng thì laøm

sao bieát coù nhô coù saïch, laøm sao Boà-taùt ñöôïc ñaïo Voâ thöôïng? Phaät baûo Tu-boà-ñeà: YÙ oâng nghó sao, chuùng sinh töø laâu xa haønh theo töôùng ngaõ, ngaõ sôû; theo nghóa cuûa Phaät noùi: Nhö ngaõ, ngaõ sôû roát raùo khoâng coù, vì chuùng sinh ñieân ñaûo, si cuoàng chaáp coù neân sinh caùc phieàn naõo, nhaân caùc phieàn naõo neân coù nghieäp, nhaân nghieäp neân qua laïi trong ñöôøng sinh töû; caùc vieäc aáy roát raùo khoâng. Vì sao? Vì ngaõ khoâng coù, neân taâm ngaõ sôû hö doái; taâm ngaõ sôû hö doái neân caùc phaùp nhaân quaû khaùc, trieån chuyeån ñeàu hö doái . Neáu do thaät trí tueä Baùt-nhaõ Ba-la-maät quaùn naêm uaån voâ thöôøng, khoå,

khoâng, voâ ngaõ, lìa töï töôùng, töï töôùng khoâng, töø xöa nay roát raùo khoâng sinh. Baáy giôø taâm chaáp ngaõ, ngaõ sôû tieâu dieät; nhö maët trôøi xuaát hieän, caùc boùng toái ñeàu maát. Vì taâm chaáp ngaõ, ngaõ sôû dieät neân caùc phieàn naõo dieät; vì caùc phieàn naõo dieät neân nghieäp duyeân cuõng dieät; vì nghieäp duyeân dieät neân vieäc qua laïi trong ñöôøng sinh töû chaám döùt; aáy goïi laø tònh. Tuy töôùng heát thaûy phaùp ñeàu khoâng, nhöng cuõng do nhaân duyeân nhö vaäy neân coù saïch coù nhô. Khi aáy Tu-boà-ñeà suy nghó, truø löôïng lôøi Phaät xong, baïch Phaät raèng: Baïch ñöùc Theá Toân! Boà-taùt haønh nhö vaäy thaät khoâng haønh saéc ... Vì sao? Vì Boà-taùt khoâng thuû ñaéc töôùng taäp haønh, choã taäp haønh, ngöôøi taäp haønh. Baïch Theá Toân! Boà-taùt taäp haønh ñöôïc nhö vaäy thì heát thaûy trôøi, ngöôøi, theá gian khoâng ai haøng phuïc ñöôïc. Ngöôøi theá gian ñeàu chaáp tröôùc giaû danh, coøn haønh giaû thì tu haønh thaät phaùp, cho neân khoâng theå haøng phuïc. Ngöôøi theá gian chaáp ñaém vaøo moïi thöù hö doái, ñieân ñaûo vaø quaû baùo hö doái, coøn Boà-taùt ñoái vôùi roát raùo khoâng, coøn khoâng chaáp tröôùc, huoáng gì caùc caùc phaùp khaùc! Nhö vaäy laøm sao haøng phuïc ñöôïc? Trôøi, ngöôøi, A-tu-la, theá gian laø haïng ngöôøi coù trí tueä trong ba ñöôøng thieän, neân noùi khoâng theå haøng phuïc. Laïi nöõa, heát thaûy Thanh vaên, Bích- chi Phaät laø khoâng theå saùnh kòp, ñaây laø haïng ôû treân ba ñöôøng thieän, laø y cöù nôi ngöôøi chöa ñaéc ñaïo maø noùi, coøn trong ñaây noùi ngöôøi ñaéc ñaïo khoâng theå saùnh kòp. Lyù do khoâng theå saùnh kòp laø khi Boà-taùt vaøo phaùp vò thì heát thaûy ma, keû ma xui khieán khoâng theå laøm naõo haïi. Boà-taùt aáy thöôøng taäp haønh taâm töông öng Nhaát thieát trí, gaàn vôùi Voâ thöôïng Chaùnh ñaúng Chaùnh giaùc. Vì sao? Vì khoâng chaáp tröôùc heát thaûy phaùp, thöôøng chöùa nhoùm heát thaûy phaùp trôï ñaïo, neân Phaät chaáp thuaän lôøi kia maø khen ngôïi. Phaät muoán ñem trí tueä nhö vaäy, vì ngöôøi khaùc noùi, neân tröôùc taùn thaùn haïnh töï lôïi cuûa Boà-taùt, nay vì lôïi tha, phaân bieät quaû baùo phöôùc ñöùc neân hoûi Tu-boà-ñeà: YÙ oâng nghó sao, chuùng sinh ôû coõi Dieâm-phuø-ñeà ñeàu ñöôïc laøm thaân ngöôøi nhö trong kinh naøy noùi roäng, cho ñeán taâm töông öng

vôùi Nhaát thieát trí laø vöôït treân heát thaûy ruoäng phöôùc. Trong ñaây noùi nhaân duyeân raèng: Neáu Boà-taùt töï tu Baùt-nhaõ Ba-la-maät, cuõng daïy ngöôøi khaùc tu thì vò aáy ñoái vôùi heát thaûy ruoäng phöôùc coù theå ñaït ñeán bôø meù noù. Ruoäng phöôùc laø töø Tu-ñaø-hoaøn cho ñeán Phaät. Boà-taùt coù theå thöïc haønh nhö Baùt-nhaõ noùi, thì ñöôïc laøm Phaät; caùc phöôùc ñöùc thieän phaùp khaùc vì lìa Baùt-nhaõ Ba-la-maät, neân ñeàu cuøng taän, coøn Baùt-nhaõ Ba-la-maät khoâng theå cuøng taän. Kinh noùi: Khoâng coù phöôùc ñöùc naøo khaùc baèng theá löïc cuûa Boà-taùt, khi Boà-taùt tu haønh Baùt-nhaõ, ñöôïc caùc nhaãn löïc ñoái vôùi caùc phaùp bình ñaúng; ñöôïc bình ñaúng nhaãn neân tuy tu haønh “khoâng”, cuõng coù theå tu boán taâm voâ löôïng. Trong boán taâm voâ löôïng, taâm ñaïi bi laø goác cuûa ñaïi thöøa, thaáy chuùng sinh ñi ñeán caùi cheát nhö ngöôøi tuø bò gieát, caùc Boà-taùt coù theå phaùt sinh saùu Ba-la-maät cho ñeán trí Nhaát thieát chuûng, neân tuy chöa ñöôïc ñaïo Voâ thöôïng, ñaõ laø ruoäng phöôùc cho heát thaûy chuùng sinh. Theá neân noùi:

Boà-taùt neáu muoán khoâng luoáng uoång khi aên cuûa thí chuû trong nöôùc, haõy neân hoïc Baùt-nhaõ Ba-la-maät. Khoâng luoáng uoång khi aên laø coù theå baùo ñaùp ôn thí chuû, coù theå phaùt sinh ñaïo, coù theå laøm cho phöôùc ñöùc cuûa thí chuû khoâng cuøng taän cho ñeán vaøo Nieát-baøn. Neáu chæ baøy ñaïo ba thöøa cho chuùng sinh, chæ baøy Nhaát thieát trí raát saùng cho chuùng sinh, cuõng muoán keùo chuùng sinh ra khoûi boán troùi buoäc trong nguïc ba coõi, muoán chuùng sinh ñöôïc naêm maét, phaûi neân thöôøng tu nieäm töông öng vôùi Baùt-nhaõ Ba-la- maät. Nieäm töông öng töùc laø taâm Baùt-nhaõ. Neáu taäp haønh taâm Baùt-nhaõ thì neáu coù noùi gì thì chæ noùi Baùt-nhaõ Ba-la-maät maø thoâi. Phaät saéc daïy ñeä töû, neáu hoøa hôïp coäng truù thöôøng neân haønh hai vieäc: moät laø Hieàn Thaùnh im laëng; hai laø thuyeát phaùp. Hieàn Thaùnh im laëng laø taâm Baùt-nhaõ; thuyeát phaùp laø thuyeát Baùt-nhaõ Ba-la-maät. Ngöôøi aáy töø taâm Baùt-nhaõ phaùt xuaát, thuyeát Baùt-nhaõ Ba-la-maät; thuyeát Baùt-nhaõ Ba-la-maät roài trôû laïi vaøo trong Baùt-nhaõ, khoâng ñeå cho taâm khaùc, lôøi khaùc xen vaøo, ngaøy ñeâm thöôøng tu nhö vaäy khoâng ngöøng, khoâng nghæ nhö vaäy seõ ñöôïc coâng nhö tröôùc noùi. Phaät muoán laøm cho vieäc aáy roõ raøng neân noùi thí duï: Nhö ngöôøi ngheøo maát cuûa baùu coù giaù trò lôùn, thöôøng nhôù maõi khoâng thoâi, Boà-taùt cuõng nhö vaäy, khoâng rôøi taâm Nhaát thieát trí, thöôøng tu Baùt-nhaõ Ba- la-maät khoâng ngöøng, khoâng nghæ. Baáy giôø Tu-boà-ñeà nghe vieäc aáy lieàn baïch Phaät raèng: Baïch ñöùc Theá Toân! Neáu heát thaûy taâm nieäm ñeàu khoâng, laøm sao Boà-taùt khoâng rôøi nieäm Nhaát thieát trí? Vì trong khoâng, Boà-taùt khoâng theå coù ñöôïc, Nhaát thieát trí cuõng khoâng theå coù ñöôïc? Phaät ñaùp: Neáu Boà-taùt bieát heát thaûy phaùp xa rôøi töï taùnh, chaúng phaûi

SOÁ 1509 - LUAÄN ÑAÏI TRÍ ÑOÄ, Quyeån 77 345

Thanh vaên, Bích-chi Phaät laøm ra, cuõng chaúng Phaät laøm ra, maø töø nhaân duyeân xuaát sinh caùc phaùp töôùng nhö nhö, thaät teá thöôøng truï theá gian, töùc laø Boà-taùt khoâng rôøi haïnh Baùt-nhaõ Ba-la-maät. Phaät töï noùi nhaân duyeân, vì Baùt-nhaõ Ba-la-maät khoâng, xa lìa, neân khoâng theâm khoâng bôùt. Tu-boà-ñeà nghe nhö vaäy laïi hoûi Phaät: Neáu Baùt-nhaõ Ba-la-maät taùnh khoâng, laøm sao Boà-taùt hôïp cuøng Baùt-nhaõ ñöôïc ñaïo Voâ thöôïng? Phaät theo caâu hoûi cuûa Tu-boà-ñeà maø noùi raèng: Neáu Boà-taùt hôïp cuøng Baùt-nhaõ Ba-la- maät thì khoâng theâm khoâng bôùt; vì caùc phaùp nhö nhö, phaùp taùnh, thaät teá, khoâng theâm khoâng bôùt neân Baùt-nhaõ Ba-la-maät khoâng theâm khoâng bôùt. Baùt-nhaõ töùc laø caùc phaùp nhö nhö, phaùp taùnh, thaät teá; nhö nhö, phaùp taùnh, thaät teá töùc laø Baùt-nhaõ Ba-la-maät. Trong ñaây Phaät töï noùi nhaân duyeân: Nhö nhö nhö, phaùp taùnh, thöïc teá chaúng phaûi moät, chaúng phaûi khaùc, Baùt-nhaõ cuõng nhö vaäy. Phaùp theá gian chaúng phaûi moät töùc laø hai, chaúng khaùc töùc laø moät, coøn Baùt-nhaõ Ba-la-maät khoâng nhö vaäy, neân Baùt-nhaõ Ba-la-maät voâ löôïng voâ bieân. Vì khoâng, voâ töôùng, voâ taùc neân khoâng theâm khoâng bôùt; neáu Boà-taùt ngoä ñöôïc tính Khoâng theâm khoâng bôùt aáy, thì chöùng ñöôïc Voâ thöôïng Chaùnh ñaúng Chaùnh giaùc. Neáu Boà-taùt nghe vieäc aáy maø thoâng suoát, khoâng chöôùng ngaïi vaøo trí tueä Phaät, neân tuy chöa laøm Phaät nhöng nhôø tín löïc maø

ñoái vôùi Phaät phaùp cuõng khoâng nghi, khoâng kinh, khoâng sôï. Vì sao? Vì keû phaøm phu taâm chaáp ngaõ neân coù sôï, Boà-taùt döùt heát ngaõ töôûng neân khoâng sôï, neân bieát Boà-taùt aáy an truï ñòa vò chaúng thoaùi chuyeån, cuõng coù theå haønh ñuùng Baùt-nhaõ. Tu-boà-ñeà nghe noùi Boà-taùt haønh ñuùng Baùt-nhaõ neân laïi hoûi Phaät: Baùt-nhaõ Ba-la-maät quaùn heát thaûy ñeàu khoâng, khoâng beàn chaéc, töôùng khoâng aáy laø haønh Baùt-nhaõ chaêng? - Phaät ñaùp: Khoâng phaûi. Vì sao? Vì neáu phaùp khoâng, khoâng coù, laøm sao haønh Baùt-nhaõ? - Lìa phaùp khoâng aáy laïi rieâng coù phaùp haønh Baùt-nhaõ chaêng? - Phaât ñaùp: Khoâng phaûi. Vì sao? Vì neáu heát thaûy phaùp khoâng, voâ töôùng, voâ taùc laøm sao lìa khoâng laïi coù phaùp khaùc, theá neân ñaùp khoâng phaûi. Tu-boà-ñeà nghe noùi "khoâng" chaúng phaûi haønh Baùt-nhaõ; lìa "khoâng" chaúng phaûi haønh Baùt-nhaõ; heát thaûy phaùp ñeàu thu nhieáp ôû trong Baùt-nhaõ, nay chæ hoûi Baùt-nhaõ taäp haønh Baùt-nhaõ chaêng? - Phaùp khoâng töï taäp haønh, phaûi do phaùp khaùc taäp haønh, neân ñaùp "khoâng". Laïi hoûi lìa Baùt-nhaõ laïi rieâng coù phaùp taäp haønh Baùt-nhaõ chaêng? Phaät ñaùp: Khoâng. Vì sao? Vì heát thaûy phaùp thu nhieáp ôû trong Baùt-nhaõ, khoâng theå rieâng coù phaùp taäp haønh Baùt-nhaõ. Töø tröôùc laïi ñaây löôïc hoûi ngöôøi thöïc haønh Baùt-nhaõ, nay hoûi veà lyù do danh töï naêm uaån taäp haønh Baùt-nhaõ chaêng? Phaät ñaùp: Khoâng. Vì sao? Vì naêm uaån töø nhaân duyeân hoøa hôïp

SOÁ 1509 - LUAÄN ÑAÏI TRÍ ÑOÄ, Quyeån 77 346

hö doái, khoâng töï taïi khoâng coù töôùng "taùc vi", laøm sao taäp haønh ñöôïc? Tu-boà-ñeà laïi hoûi: Neáu Boà-taùt chæ laø danh töï giaû, troáng khoâng, khoâng thaät, neân khoâng taäp haønh Baùt-nhaõ, vaäy Ba-la-maät vaø caùc phaùp trôï ñaïo taäp haønh Baùt-nhaõ Ba-la-maät chaêng? Phaät ñaùp: Khoâng. Vì sao? Vì nhö naêm uaån do hoøa hôïp maø coù neân khoâng theå taäp haønh, saùu Ba-la-maät cuõng nhö vaäy. Saéc phaùp töôùng khoâng, khoâng beàn chaéc; nhö nhö, phaùp tính, phaùp vò, phaùp truï, thaät teá, caùc phaùp aáy taäp haønh Baùt-nhaõ chaêng? Phaät ñaùp: Phaùp aáy laø phaùp voâ vi chaúng sinh chaúng dieät, töï tính thöôøng truù neân khoâng taäp haønh. Tu-boà-ñeà laïi hoûi Phaät: Ngöôøi laø danh töï giaû, neân khoâng taäp haønh; caùc phaùp cuõng do nhaân duyeân hoøa hôïp sinh, khoâng coù töï tính neân cuõng khoâng taäp haønh, vaäy ai seõ taäp haønh Baùt-nhaõ? Neáu khoâng taäp haønh laøm sao ñöôïc ñaïo Voâ thöôïng? Phaät ñaùp baèng caùch hoûi ngöôïc laïi: YÙ oâng nghó sao? Vì thaáy Tu-boà-ñeà gaáp ruùt tìm bieát ngöôøi taäp haønh Baùt-nhaõ, theá neân Phaät hoûi: OÂng laáy maét tueä xem thaáy coù moät phaùp nhaát ñònh taäp haønh Baùt- nhaõ chaêng? Tu-boà-ñeà nhaân ba cöûa giaûi thoaùt ñöôïc vaøo thaät töôùng caùc phaùp, bieát töôùng caùc phaùp coøn khoâng theå coù ñöôïc, huoáng gì ngöôøi taäp haønh? Theá neân ñaùp raèng: Baïch Theá Toân! Khoâng thaáy coù ngöôøi taäp haønh Baùt-nhaõ. Phaät laïi hoûi: OÂng thaáy coù choã Boà-taùt taäp haønh Baùt-nhaõ Ba-la- maät? Tu-boà-ñeà ñaùp: Khoâng thaáy. Vì sao? Vì trong Baùt-nhaõ Ba-la-maät, heát thaûy phaùp quaùn hoaëc thöôøng hoaëc voâ thöôøng; hoaëc sinh hoaëc dieät ñeàu döùt; khoâng coù moät phaùp coù töôùng nhaát ñònh goïi laø Baùt-nhaõ, laøm sao noùi ñoù laø Baùt-nhaõ Ba-la-maät! Phaät laïi hoûi: Neáu oâng

duøng maét tueä khoâng thaáy phaùp, vaäy phaùp khoâng thaáy aáy laø coù hay laø khoâng? Tu-boà-ñeà ñaùp: Khoâng. Vì sao? Vì theo Phaät noùi, maét tueä chaân thaät, coøn maét thòt, maét trôøi hö doái, Tu-boà-ñeà duøng maét tueä quaùn saùt khoâng thaáy, neân ñaùp: Khoâng. Phaät laïi hoûi: Neáu phaùp khoâng, khoâng theå coù ñöôïc, phaùp aáy coù sinh chaêng? Tu-boà-ñeà ñaùp: Khoâng sinh. Phaùp aáy voán töï khoâng coù, roát raùo khoâng, khoâng coù gì cuûa chính noù, Hyù luaän veà caùc phaùp coù hay khoâng ñaõ dieät laøm sao coù sinh? Phaät baûo Tu-boà-ñeà: Neáu Boà-taùt ñoái vôùi phaùp aáy thoâng suoát voâ ngaïi, coù tín löïc, tueä löïc neân coù theå an truù trong phaùp aáy, aáy goïi laø Voâ sinh nhaãn. Trong naêm uaån giaû goïi laø Boà-taùt, ñöôïc phaùp nhö vaäy, aáy goïi laø haønh ñuùng Baùt-nhaõ Ba-la-maät. Ñaây theo phaùp theá tuïc neân noùi, chaúng phaûi theo ñeä nhaát nghóa, trong ñeä nhaát nghóa, caùc hyù luaän töùc laø voâ sinh. Ñöôïc voâ sinh nhaãn aáy lieàn ñöôïc thoï kyù ñaïo Voâ thöôïng. Phaät daïy: Neáu Boà-taùt nhaát taâm, sieâng tinh taán, khoâng ngöøng khoâng nghæ, haønh theo Voâ sinh nhaãn maø khoâng ñöôïc trí tueä lôùn, trí tueä voâ thöôïng, Nhaát thieát trí, thì

khoâng coù leõ ñoù. Vì sao? Vì nhö Kinh noùi: Neáu khoâng nhaân khoâng duyeân thì khoâng coù quaû baùo, taø nhaân taø duyeân cuõng khoâng coù quaû baùo, nhaân duyeân ít cuõng khoâng coù quaû baùo. Boà-taùt ñöôïc nhaân duyeân phaùp nhaãn nhö vaäy, khi boû nhuïc thaân sinh töû lieàn ñöôïc thaân phaùp taùnh sinh, truù trong quaû baùo thaàn thoâng cuûa Boà-taùt, trong moät luùc coù theå bieán hoùa laøm voâ löôïng thaân, nghieâm tònh coõi Phaät, ñoä thoaùt chuùng sanh. Ngöôøi aáy ôû thaân cuoái cuøng ñaày ñuû Phaät phaùp, ngoài ñaïo traøng. Ñaày ñuû nhaân duyeân chính, neáu khoâng ñöôïc Voâ thöôïng Chaùnh ñaúng Chaùnh giaùc, thì khoâng coù leõ aáy. Vì sao? Vì ngöôøi aáy ñöôïc phaùp voâ sinh nhaãn, nhaát taâm tieán thaúng, khoâng coù luøi boû. Boà-taùt chöa ñöôïc voâ sinh phaùp nhaãn, coøn ñaém saâu phaùp theá gian, caùc phieàn naõo saâu daøy; tuy coù thieän taâm phöôùc ñöùc maø moûng manh khoâng chöùa nhoùm ñöôïc, neân bò phieàn naõo ngaên che, neáu ñöôïc voâ sinh phaùp nhaãn thì khoâng coøn coù vieäc aáy. Chöa ñöôïc voâ sinh phaùp nhaãn thì duøng söùc khoù khaên, thí nhö ñi boä; ñöôïc voâ sinh phaùp nhaãn roài thì duøng söùc raát deã, thí nhö côõi thuyeàn. Theá neân caùc Boà-taùt quyù voâ sinh phaùp nhaãn, vì quyù neân Tu-boà-ñeà hoûi Phaät: Ñöôïc phaùp voâ sinh neân ñöôïc thoï kyù chaêng? Phaät ñaùp: Khoâng phaûi. Vì sao? Vì phaùp voâ sinh khoâng sinh khoâng dieät, khoâng coù töôùng ñöôïc, laøm sao nhaân ñöôïc thoï kyù. Tu-boà-ñeà laïi hoûi: Phaùp sinh ñöôïc thoï kyù ö? Phaät ñaùp: Khoâng ñöôïc. Vì sao? Vì phaùp sinh laø hö doái, caùc phaùp laø phaùp voïng ngöõ taïo taùc, laøm sao ñöôïc phaùp chaân thaät Voâ thöôïng Chaùnh ñaúng Chaùnh giaùc. Tu-boà-ñeà laïi hoûi: Phaùp sinh vaø chaúng sinh ñöôïc thoï kyù chaêng? Phaät ñaùp: Khoâng ñöôïc. Vì sao? Vì caû hai ñeàu coù loãi. Tu-boà-ñeà laïi hoûi: Neáu nhö vaäy laøm sao seõ ñöôïc thoï kyù? Phaät hoûi ngöôïc laïi: OÂng laáy maét tueä quaùn saùt thaáy coù phaùp thoï kyù cho haøng Boà-taùt chaêng? Tu-boà-ñeà ñaùp: Khoâng thaáy. Vì sao? Vì phaùp aáy töø tröôùc laïi ñaây töôùng tòch dieät, trong ñoù khoâng coù thaáy vaø chaúng thaáy, khoâng coù

thoï kyù vaø chaúng thoï kyù, cuõng khoâng thaáy Voâ thöôïng Chaùnh ñaúng Chaùnh giaùc, khoâng coù phaùp ñeå ñaéc cuõng khoâng coù ngöôøi ñaéc. Vì Baùt-nhaõ Ba-la-maät khoâng coù söï öùc töôûng phaân bieät aáy. Hoûi: Treân ñaây Tu-boà-ñeà hoûi Boà-taùt do ñöôïc voâ sinh nhaãn neân ñöôïc thoï kyù chaêng? Phaät ñaùp khoâng, sao nay Phaät laïi laáy lyù voâ sinh ñeå ñaùp raèng Boà-taùt khi tu Baùt-nhaõ khoâng coù caùc öùc töôûng phaân bieät? Ñaùp: Haønh giaû thaät do Voâ sinh nhaãn neân ñöôïc thoï kyù, nhöng Tu- boà-ñeà vì haøng Boà-taùt neân laáy taâm chaáp tröôùc, taâm sôû ñaéc ñeå hoûi, vì vaäy Phaät ñeàu ñaùp khoâng. Nhö heát thaûy phaùp thaät khoâng coù ngaõ maø Phaïm- chí Baø-sa hoûi Phaät coù ngaõ chaêng? Phaät im laëng khoâng ñaùp. Hoûi khoâng coù ngaõ chaêng? Phaät cuõng im laëng khoâng ñaùp. Heát thaûy phaùp tuy thaät khoâng coù

ngaõ, nhöng vì Phaïm-chí ñem taâm chaáp tröôùc hoûi, muoán hyù luaän voâ ngaõ, neân Phaät khoâng ñaùp. YÙ Tu-boà-ñeà hoûi, bieát chaéc chaén coù vieäc thoï kyù nhöng khoâng bieát quaùn phaùp gì maø ñöôïc thoï kyù neân hoûi. Theá neân Phaät ñem ñieàu sôû ñaéc cuûa Tu-boà-ñeà hoûi laïi: OÂng laáy maét tueä thaáy nhaát ñònh coù phaùp thoï kyù chaêng? Tu-boà-ñeà ôû trong ba cöûa giaûi thoaùt, quaùn phaùp taùnh khoâng thaáy nhaát ñònh coù ngöôøi thoï kyù, vì taùnh cuûa caùc phaùp laø voâ töôùng, voâ löôïng. Neáu khoâng thaáy coù phaùp thoï kyù thì laøm sao seõ coù ngöôøi ñöôïc Voâ thöôïng Chaùnh ñaúng Chaùnh giaùc. Tu-boà-ñeà nghe ngöôøi thoï kyù aáy khoâng, taâm naïn vaán lieàn döùt, töï hieåu roõ khoâng nghi. Phaät chaáp nhaän yù oâng, noùi: Ñuùng vaäy, ñuùng vaäy! OÂng chaúng thaáy phaùp chaúng ñöôïc phaùp laø thaät. Vì sao? Vì töôùng Baùt-nhaõ Ba-la-maät khoâng coù phaân bieät.

----------o0o----------

Nguồn: Giảng Sư (giangsu.io.vn) — văn bản trích từ kho sách cổ và kinh điển.